

УДК 658.14/.17

Іщенко Н. А.

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВ ТА МЕТОДИ ЙОГО ОЦІНКИ

В сучасних умовах в Україні функціонування підприємств ускладнюється наслідками пандемії COVID-19, війною, нестабільністю економіки, а також відсутністю своєчасної фінансово-кредитної підтримки, посиленням конкурентної боротьби, що вимагає постійного пошуку шляхів та напрямів щодо підвищення результативності діяльності підприємств. При постійних змінах внутрішнього та зовнішнього середовища діяльність підприємств та можливості їх подальшого розвитку визначаються обсягом і структурою фінансового потенціалу. Відповідно виникає необхідність вибору обґрунтованих методів оцінювання рівня фінансового потенціалу підприємств, що дасть змогу виявити внутрішні можливості, а також знайти додаткові резерви його нарощування з метою підвищення ефективності функціонування підприємств.

Фінансовий потенціал підприємства - потужний важіль оперативного та стратегічного впливу на виробничо-господарську діяльність та економічний розвиток підприємства.

О. О. Горошанська, Л. М. Маккі стверджують, що під «фінансовим потенціалом підприємства слід розуміти сукупність можливостей акумулювати достатній для покриття майбутніх фінансових потреб обсяг фінансових ресурсів, ефективне формування, розподіл і використання яких сприятимуть підвищенню результативності діяльності, посиленню фінансової безпеки підприємства» [1].

Ефективне управління фінансовим потенціалом підприємства неможливе без об'єктивної та якісної його оцінки. Тому процес оцінювання рівня фінансового потенціалу підприємства необхідно здійснювати з використанням методики, яка включає наступні етапи:

I. На першому етапі відбувається збір інформації, яка буде характеризувати фінансову діяльність підприємства.

II. На другому етапі здійснюється вибір та розрахунок показників, які характеризують фінансову стійкість підприємства. Також на цьому етапі визначається тип фінансової стійкості підприємства, а саме: абсолютний, нормальний, нестабільний, кризовий.

III. На третьому етапі визначається рівень фінансового потенціалу підприємства на основі типу фінансової стійкості:

- високий рівень фінансового потенціалу мають підприємства із абсолютним типом фінансової стійкості (фінансове становище підприємств стабільне та діяльність прибуткова);
- середній рівень фінансового потенціалу мають підприємства із нормальним типом фінансової стійкості (фінансова стабільність підприємства багато в чому залежить від змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі, діяльність прибуткова);
- низький рівень фінансового потенціалу мають підприємства з нестабільним типом фінансової стійкості (підприємство фінансово нестабільне);
- критичний рівень фінансового потенціалу мають підприємства з кризовим типом фінансової стійкості (підприємство фінансово нестабільне, збиткове, близьке до банкрутства) [2].

Отже, для більш детальної оцінки рівня фінансового потенціалу підприємств запропонуємо методику комплексного оцінювання, згідно якої визначення рівня фінансового потенціалу буде відбуватися на підставі розрахунку індикаторів оцінювання фінансового потенціалу підприємств. Система оцінювання фінансового потенціалу підприємств включає наступні індикатори:

1. Індикатори фінансової стійкості підприємства, які будуть включати розрахунок таких показників: коефіцієнт фінансової залежності; коефіцієнт автономії (незалежності); коефіцієнт фінансової стабільності; коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу.

2. Індикатори платоспроможності та ліквідності підприємства включають наступні показники: коефіцієнт поточної ліквідності; коефіцієнт швидкої ліквідності та коефіцієнт абсолютної ліквідності.

3. Індикатори прибутковості підприємства включають такі показники: рентабельність реалізованої продукції; рентабельність активів; комерційна рентабельність; загальна економічна рентабельність.

4. Індикатори ділової активності підприємства включають розрахунок таких показників: коефіцієнт оборотності оборотних активів; тривалість одного обороту оборотних активів; коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості; період погашення кредиторської заборгованості; коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості; період погашення дебіторської заборгованості.

Після розрахунку індикаторів оцінювання фінансового потенціалу підприємств необхідно визначити рівень фінансового потенціалу:

- високий рівень фінансового потенціалу підприємства - фінансове становище стабільне, діяльність підприємства прибуткова;

- середній рівень фінансового потенціалу підприємства - підприємство фінансово нестабільне;

- низький рівень фінансового потенціалу підприємства - підприємство фінансово нестабільне, збиткове, близьке до банкрутства [3].

Таким чином, оцінювання рівня фінансового потенціалу підприємства за запропонованими методиками дасть змогу: забезпечити відповідну інформаційну підтримку для постійно діючої системи моніторингу стану фінансового потенціалу за умов нестабільної економіки та розробки оперативних управлінських рішень як на рівні підприємства, так і за його межами.

Література:

1. Горошанська О. О., Маккі Л. М. Фінансовий потенціал підприємства: теоретичний аспект. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2018. Вип. 1. С. 7-16. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2018_1_3
2. Іщенко Н. А. Оцінювання рівня фінансового потенціалу підприємств. *Бізнес Інформ*. 2021. №12. С. 238–243. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2021-12_0-pages-238_243.pdf
3. Іщенко Н. А. Методичні підходи до оцінювання фінансового потенціалу підприємств. *Економіка та суспільство*. 2024. № 63. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4125>